

Motion till riksdagen 2026/27:6

av Carl Wiktor Svensson m.fl. (KD)

Inrättande av äganderättens dag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kunskapen om egendomsskyddet och såväl äganderättens som allemansrättens betydelse för Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att såväl äganderättens som allemansrättens betydelse bör uppmärksammas med ett officiellt datum och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Äganderätten är en grundläggande förutsättning för ett fritt samhälle, högt välstånd och en stark välfärd. Rätten att äga, bruka och förfoga över sin egendom skapar trygghet för den enskilde och lägger samtidigt grunden för företagande, investeringar, jord- och skogsbruk samt långsiktigt ansvarstagande.

Äganderätten har också ett skydd i svensk grundlag. I 2 kap. 15 § regeringsformen slås fast att vars och ens egendom är tryggad och att den enskilde har ett skydd mot bland annat expropriation och vissa inskränkningar i användningen av mark och byggnader.

I samma grundlagsbestämmelse återfinns också allemansrätten. Där anges att alla ska ha tillgång till naturen enligt allemansrätten. Det är en ordning som på ett tydligt sätt illustrerar två viktiga svenska principer: människors möjlighet att röra sig fritt i naturen och den enskildes rätt till sin egendom.

Sedan 2022 uppmärksammas allemansrättens dag den 20 september. Syftet med dagen är bland annat att öka kunskapen om allemansrätten och hur den ska användas. Det är ett gott initiativ. Allemansrätten är en uppskattad del av det svenska samhället och ska värnas.

Men allemansrätten trumfar inte äganderätten. Den innebär möjligheter att under vissa förutsättningar vistas på och nyttja natur som någon annan äger. Därför behöver

kunskapen om allemansrätten gå hand i hand med kunskapen om och respekten för äganderätten.

Att uppmärksamma äganderätten samma dag som allemansrätten skulle tydliggöra att de båda principerna inte behöver ställas mot varandra. Tvärtom har Sverige under lång tid byggt en ordning där människor kan få tillgång till naturen samtidigt som äganderätten ska respekteras.

Den 20 september bör därför utvecklas till en dag då både allemansrätten och äganderätten uppmärksammas.

En äganderätts dag skulle kunna bidra till ökad kunskap om egendomsskyddet och om äganderätts betydelse för vårt samhälle. Den skulle också kunna uppmärksamma de människor som genom sitt ägande tar ansvar för och förvaltar mark, skog, jordbruksfastigheter, bostäder och företag över generationer.

Att äga innebär rättigheter, men också ansvar. På samma sätt innebär allemansrätten både frihet och skyldigheter.

Det finns därför en särskild symbolik och betydelse för Sverige i att låta den 20 september vara en gemensam dag för dessa båda principer och rättigheter. De återfinns i samma paragraf i vår grundlag och bör också kunna uppmärksammas sida vid sida.

Eftersom båda rättigheterna är grundlagsskyddade är det också rimligt att de båda uppmärksammas på likvärdiga villkor.

Carl Wiktor Svensson (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Magnus Oscarsson (KD)